

Izhaja vsak de-
lavnik popoldneCENE PO POŠTI:
za celo leto Din 90.—
za pol leta Din 45.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 58 — Telefon
upravnništva št. 328CENE PO POŠTI:
za četrt leta Din 22.50
za en mesec Din 7.50

V upravi stane mesečno Din 7.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Zakaj odhajajo?

Belgrad, 18. aprila 1922.

Prve mesece po zedinjenju je prišlo sem veliko število slovenskega uradništva, v vsa ministrstva in na najrazličnejša mesta. Prihajali so z največjo ljubeznijo in s trdno voljo čim največ mogoče sodelovati pri urejanju in ustvarjanju centralne uprave, ki je eden najnujnejših predpogojev državne konsolidacije. Ti uradniki so bili sprva po večini tudi lepo sprejeti, saj je vsakdo vedel, da je to del onega slovenskega uradništva, ki je po prevratu v par tednih organiziral in deloma na novo ustvaril ono slovensko upravo, ki je tedaj funkcionirala, kakor pozneje nikdar več. Tudi naši uradniki so dokazovali tu vsak dan največjo požrtvovalnost, saj so se ločeni od svojih družin, morali odreči tu najprimitivnejšim zahtevam kulturnega človeka. Vendar so krepko vztrajali, zlasti ker jih pri delu sprva ni nihče preveč oviral.

Vse to pa ni trajalo dolgo. Čim bolj se je krhala prva koncentracijska vlada, tem bolj je začelo prodirati tudi v urade staro srbijansko partizanstvo, ki je že pred vojno v Srbiji popolnoma onemogočevalo ustvaritev in ureditev državne uprave v evropskem smislu. Različna ministrstva so začeli napolnjevati z različni srbijanskimi demokratičnimi in radikalskimi eksponenti, kojih edina kvalifikacija je bila navadno strankina legitimacija in pa bližnje ali daljše sorodstvo z gospodujočimi porodicami. Ti ljudje so začeli polagoma zase dati vsa odločilnejša mesta, avanzirati po priliki vsak mesec in naše sposobno uradništvo je bilo potisnjeno vedno bolj v ozadje. V takih razmerah je bilo našemu uradništvu tudi vedno bolj onemogočeno uspešno delo, postajali so polagoma tu le nadležni gosti, ki odjedajo kruh brezmejni legiji belgrajskih priveskov gospodujočih strank, ali pa garači, ki so opravljali delo za dva, tri srbijanske tovariše, ki niso imeli o svojih poslih nobenega pojma. Ni čuda, če v takih razmerah niso mogli vztrajati in so odhajali drug za drugim nazaj domov, razočarani in prevarani v svojih iluzijah.

Tako jih je ostala le še dobra peščica strokovnjakov, za katere tu sploh ni mogoče dobiti nadomestila in katere se vsled tega tudi še »tolerira«. Pa tudi ti podajajo »ostavke« drug za drugim. Šel je že dr. Jež, direktor invalidnega oddelka, odhaja ing. A. Štebi, centralni inšpektor dela, baje namerava oditi tudi Fr. Erjavec, šef Drž. Osrednje Borze Dela v Belgradu in še nekateri drugi.

Neobhodno je potrebno, da se enkrat prav odkrito vprašamo zakaj odhajajo tudi še ti zadnji, čeprav zavzemajo, kakor vidimo, prav lepa mesta, kajti če pojde tako dalje, kmalu ne bomo imeli v centralnih uradih sploh nobenega svojega človeka več (razen par Zerjavovih priganjačev, ki nam tu le škodujejo) in naša Slovenija bo odvisna le še od dobre in slabe volje srbijanskih študentov, ki tvorijo pretežno večino podrejenega uradništva skoro v vseh ministrstvih, a načeljujejo jim popolnoma nekvalificirani eksponenti demokratičnih in radikalskih porodic.

Eden glavnih vzrokov nemogoče eksistence je popolnoma nezadostna plača, kajti s sedanjimi prejemki se preživlja komaj uradnik sam, rodbina, ki je ostala vsled pomanjkanja stanovanj ali pa vsled gorostasne dragine stanovanj (500—1500 Din mesečno) v domovini, pa ostane brez sredstev. Za tukajšnje domače uradništvo to vprašanje ne igra tolike vloge, ker ima velik del poleg službene plače pogosto tudi prav lepe, poštene ali nepoštene (bakšiši, »mite« i. t. d.) postranske dohodke, a naš uradnik, vzgojen v pošteni in solidni uradniški šoli se na to pot »zarad« instinktivno ne more podati, ker se to upira vsej njegovi notranjosti. Pretežna večina tukajšnjih upravnih panog je že od nekdaj tako koruptnih, da brez neprestanih »mazanje« enostavno ne pride nikamor naprej in centralizacija polagoma korumpira na ogromno škodo prebivalstva tudi vse ostale pokrajine. Ta »balkanski mentalitet« je našemu človeku tuj in ogaben, vsled česar se tu tudi pri najboljši volji ne more udomačiti.

Drugi glavni vzrok odhajanja je pa nemogočnost vsakega pozitivnega ustvarjanja. Sprva je bilo kako ustvarjajoče delo (zlasti v onih ministrstvih, ki so jim na-

čelovali prečani) še mogoče, čim bolj se pa država »konsolidira«, centralizira in balkanizira, tem težji postaja položaj za vsakega, ki ima v sebi kolikor toliko čuta za dolžnosti in volje za pozitivno delo. Večična vodilnih (seveda srbijanskih!) faktorjev nima niti najprimitivnejših pojmov o moderni upravi, njeni tehniki in njenih nalogah, zato je ta uprava naravnost neverjetno okorna in birokratska ter absolutno nesposobna ustrezati potrebam poedinih pokrajin in uspešno vršiti svoje naloge. Prečanski uradniki, ki skušajo v tem pogledu vplivati pozitivno, zadevajo na vedno večji odpor nesposobnih srbijanskih, ki hočejo degradirati našo dobro upravo na srbijanski nivo, ki hočejo brez-pogojno vse centralizirati, ki ignorirajo in naravnost briskirajo vse, še tako samo-objebljive zahteve prečanskih pokrajin. Tukajšnji slovenski uradnik ima dan za dnem priliko gledati, s kako cinično ravnodušnostjo se dan za dnem uničujejo naše najlepše ustanove in institucije, ki smo si jih ustvarili po prevratu s tako požrtvovalnostjo sami. Ne pomaga noben ugo-

vor, noben argument, kajti edin odgovor je — »Jok!« kvečjemu še: »Nema toga kod nas u Srbiji«. Naš vodilni uradnik je sedaj le še razorožena priča sistematične rušitve svojega lastnega dela in ustvarjanja. Vse to bi lahko podprli z neštevilnimi konkretnimi primeri. Jasno je, da more vreden slovenski uradnik izvajati pri teh vnebovpijočih razmerah eno samo konsekvenco, namreč to — da poda »ostavko«.

To stanje je seveda trajno nevzdržljivo, saj pri taki praksi »ujedinjevanja« nam bodo pregnali iz Belgrada kmalu poslednje naše slovenske uradnike in uničili vse, kar smo si s tolikim trudom priborili in ustvarili že doslej. Neobhodno je potrebno, da se tudi naši poslanci vseh strank (kolikor jih na takem »ujedinjevanju« ni osebno zainteresiranih) nekoliko intenzivneje zanimajo za to sistematično rušitev in za opisano usodo slovenskih uradnikov ter spravijo vse podrobnosti v parlament. Edini uspešni lek je pa seveda, da si čim prej izbojujemo najdalekosežnejšo avtonomijo, ki se imenuje — federalizem.

kakor je zabeležen v izvorniku, dejansko odgovarja pojmu »znižati«; izraz za »črtati« pa se angleško pravi »written off«. Spor radi te besede še ni poravnani in se z nepetostjo pričakuje, kakšno stališče zavzame Rusi na prihodnji seji.

Izjave Rakovskega.

Spričo prepira, ki je nastal zaradi prevoda ruskega odgovora, postajajo posebno važne izjave ruskega delegata Rakovskega, ki jih je bil podal v svojem predavanju na genovskem vseučilišču. Rakovski je izjavil, da Rusija prizna predvojne dolgove. Kar pa tiče vojnih dolgov — za katere gre v gornjem sporu — je Rakovski rekel: »Dobro, mi plačamo zahtevanih deset milijard, toda potem morate z nami deliti tudi vojni uspeh in vojne pridobitve. Ugovor, da je Rusija z brest-litovskim mirom padla zaveznikom v hrbet in podaljšala vojno, ne drži. Rusija je bila tedaj na koncu svojih sil in je tudi car že nameraval skleniti poseben mir. Brest-litovski mir ni prinesel Rusiji nobene koristi, ampak izgubo 300.000 ljudi. Pač pa je znano dejstvo, da je ruski boljševizem razkrojil nemško armado in avstrijske notranje razmere in tako vojno skrajšal. Sploh je boljše, da se o vojnih dolgovih ne govori. Sovjetska Rusija tudi ne zahteva nazaj 20 milijard, ki jih je bila carska Rusija izdala za vojno, ravnokot pa tudi ne more priznati vojnih dolgov.«

Italijanski kralj v Genovi.

Pariz, 22. aprila. Danes zjutraj ob osmih je na ladji »Dante Alighieric« dospel v Genovo italijanski kralj. Ob 12. se je vršil na ladji zajtrk na čast delegatom genovske konference. Zajtrka so se udeležili tudi ruski delegati.

Jugoslavija in nemško-ruska pogodba.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Naši vladi je bila včeraj dostavljena nota francoske vlade, ki jo je podpisal ministrski predsednik Poincaré. V tej noti se predlaga posvetovanje zastopnikov male antante s člani veleposlaniške konference, ki ima edina pravico rešiti vprašanje rusko-nemške pogodbe. Poincaré zahteva v tej noti, da prisostvujejo temu posvetovanju tudi člani male antante. Njegov predlog stremi za tem, da se rusko-nemška pogodba razveljavi. O noti bo razpravljala današnji ministrski svet. Govori se, da vlada v krogih male antante začudenje, kako da je bila samo za ta posebni slučaj poklicana k posvetovanju veleposlaniške konference. Glede rusko-nemške pogodbe imajo splošen vtis, da stoji naša vlada na stališču Francije.

Francosko stališče.

Pariz, 22. aprila. (Izv.) Agence Havas iz Geneve: Vsled oficijelne izročitve ruske finančne spomenice, k nasprotuje načelom, sprejetim na konferenci v Cannesu in Čičerinovi noti Lloyd Georju z dne 20. aprila, je francoski delegat Barthou naprosil Feydoux, naj se ne udeleži sej odeska strokovnjakov podkomisije za ruske zadeve, dokler ne dospejo zaprosena navodila iz Pariza.

Ogorčenje v Franciji.

Pariz, 22. aprila. Francozi so skrajno nezadovoljni, da si je Barthou dal od Lloyd Georgea izviti z rok vodstvo v ruskem vprašanju. Govore celo o odpoklicu Barthouja. Razpoloženje med Francozi je skrajno ostro. V obveščenih krogih se za-trjuje, da sta tako ruski kakor nemški odgovor za Francijo nesprejemljiva. Poslej Francija ne bo pristala več na nobene olajšave Nemčiji, marveč bo zahtevala, da se verzajska pogodba do črke točno izvršuje.

Angleži spravljivi in optimistični.

London, 22. aprila. Reuter poroča iz Geneve, da so britanski krogi mnenja, da so glavne težave v vprašanju nemško-ruske pogodbe odstranjene in da je uspeh konference zagotovljen. Priznanje sovjetske republike de jure je le vprašanje časa. Čičerinov odgovor je primeren temelj za nadaljevanje pogajanj.

Današnja predborza.

Curij, 24. aprila. (Izv.) Berlin 1.98, Newyork 514, London 22.73, Pariz 47.92, Italija 27.52, Praga 10.05, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.95, Varšava 0.14, Dunaj 0.0675, n.-a. krona 0.0690.

Dunaj, 24. aprila. (Izv.) Praga 140.50, Zagreb 29.75, Italija 416, Berlin 29.25.

Sporazumi med Vatikanom in rusko vlado.

Pariz, 23. aprila. Havas poroča iz Rima, da je ruska delegacija v Genovi napravila vsestranske korake, da bi se približala vaticanu. Pri tem se je obrnila posebno na genovskega nadškofa in tajnika kardinalskega kolegija Sincera, ki se mudi v Genovi. Sovjetska delegacija je baje pripravila načrt, glasom katerega naj bi katoliški misionarji odšli v Rusijo in se pečali tam z dobroteljnostjo in verskim poukom. Splošno se priznava velika dalekovidnost ruske delegacije, ki je tudi s tem korakom pokazala, da se zaveda ogromne naloge, katero ji je poverila usoda. Cezaropapizem je mrtev — zedinjenju zapadne in vzhodne cerkve je odvaljen s poti največji kamen ovire.

Genova, 23. aprila. (Izvirno poročilo.)

Z ozirom na različne vesti v evropskem časopisju, ki so netočne, izvemo od najmerodajnejše strani sledeče: Med Vatikanom in rusko sovjetsko vlado se je te dni res sklenil sporazum, glasom katerega sme sv. Stolica neovirano poslati v Rusijo pomožne misije, kojih naloga je, pomagati gladojočemu prebivalstvu fizično, moralno in karitativno. Naš informator poroča tudi, da se Čičerin v kratkem začne pogajati o imenovanju oficijelnega zastopnika ruske sovjetske vlade pri Vatikanu, ker se nahajata doslej sv. Stolica in Rusija v ne-normalnem položaju, da zastopa Rusijo pri papežu še danes poslanik, imenovan od strmoglavljene vlade Kerenskega.

Nova ameriška ponudba za 100 milijonsko dolarjsko posojilo.

Belgrad, 24. aprila. (Izv.) Predsednik ameriške finančne komisije Krugg je stavil naši vladi novo ponudbo glede posojila, ki po svojih ugodnostih prekaša vse dosedanje ponudbe. Gre za posojilo 100 milijonov dolarjev, ki bi se izplačali v gotovini, in bi se ta denar porabil za izboljšanje naše

valute. 100 milijonov bi se pa porabilo za nabavo železniškega in drugega materiala. Kot kompenzacijo zahtevajo nekatere monopolske zadeve. Ministrski svet je o tej ponudbi takoj razpravljal in tudi takoj obvestil finančnega ministra Kumanudija, ki je že odpotoval.

Konferenca jugoslovanskih škofov.

Zagreb, 24. aprila. (Izv.) Danes popoldne se začne pri zagrebškem nadškofu konferenca jugoslovanskih škofov. Ljubljanski škof dr. Jeglič je prispel danes popoldne semkaj. Mariborska škofija ne bo

zastopana, ke še ni določen kapiteljski vikar. Na dnevnem redu posvetovanj so točke, ki osvetljujejo zapostavljanje katoliške cerkve od strani državnih oblasti. Posvetovanja bodo trajala več dni.

Pred obstrukcijo opozicije?

Belgrad, 24. aprila. (Izv.) Danes popoldne se sestane parlament. Na dnevnem redu današnje seje je izvolitev devetčlanske komisije, ki bo preiskovala, kdo je zakrivil vse one strahote, ki so jih pretrpeli v vojaško službo vpoklicani novinci lanske leto in radi katerih dogodkov so poslanci Ljudske stranke in drugih opozicijskih strank zahtevali izročitev vojnega ministra generala Zečevića sodišču. Kakor znano, bi se morala ta komisija izvoliti že na eni zadnjih sej. Ker pa so vladne stranke takrat odbile zahtevo opozicijskih strank, da morajo v tej komisiji imeti tri svoje zastopnike, so poslanci opozicijskih strank zapustili sejo, vsled česar

ni bilo kvoruma in se seja ni mogla vršiti. V parlamentarnih krogih se govori, da bo opozicija v slučaju, če vladne stranke ne bodo te zahteve opozicije sprejele, obstruirala parlamentarno delo. Vendar se zdi, da do tega ne bo prišlo, ker demokrati podpirajo zahtevo opozicije in so baje pripravljeno eno mesto zastopnika odstopiti opoziciji. Radikalci skušajo doseči v tem vprašanju kompromis, ker se boje, da bi demokrati nastopili skupno z opozicijo. Drugo vprašanje, ki bo prav gotovo vzbudilo zelo ostre debate, je 200% poviška na zemljiški davek, ki ga hočejo vladne stranke na vsak način izvesti.

Prvi brzojav ruske vlade — jugoslovanski.

Belgrad, 23. aprila. (Izv.) Včeraj je prispela prva brzojavna depeša sovjetske vlade iz Moskve naši vladi. V brzojavki protestira sovjetska vlada zoper pogodbo med

Jugoslavijo in Rumunijo, zlasti glede plovbe po Donavi. To je sploh prvi brzojav, ki ga je naša vlada dobila iz Moskve, odkar obstojajo sovjeti.

Z genovske konference.

»Pomota« v prevodu ruskega odgovora. Pariz, 22. aprila. (Izv.) V seji sedemčlanskega odeska strokovnjakov, ki mu je poverjena naloga, da prouči tehnične podrobnosti ruskega odgovora, je podal ruski izvedenec važno opombo. Izjavil je, da je bil ruski odgovor, ki je bil sestavljen v

angleškem jeziku, v eni točki bistveno napačno preveden v francoščino. Odgovor zahteva, da se vsi ruski vojni dolgovi in njihove obresti črtajo, ne pa »znižajo«, kakor pravi francoski prevod. Nato so primerjali angleški izvornik s prevodom in do-gnali, da angleški izraz »written down«,

Shod SLS v Ptuj.

Ptuj, 24. aprila. Včeraj je bilo tukaj zborovanje SLS, na katerem so govorili Brenčič, dr. Korošec in Vesenjak. Vse stranke so bile zastopane, najbolj seveda naši pristaši. Dr. Korošec je izjavil, da sedanje vladne stranke izpodkopavajo temelje naše države, ker nočejo izenačiti ne davkov ne plač. Slovenijo in Hrvaško hočejo izmzgati do konca. Dočim naši ljudje umirajo od gladi in pomanjkanja, dobivajo Vranglovci službe in podpore. Nezadovoljnost ljudstva se bliža vrhuncu. Shod je potekel povsem mirno.

Razpoloženje za nove volitve.

Belgrad, 24. aprila. (Izv.) Tekom večerajšnjega dne je prispelo v Belgrad precejšnje število poslancev iz vseh krajev države. Med poslanci je opaziti precejšnje razpoloženje, da se izvrše čimprej nove volitve. Edino demokratični poslanci so odločno proti novim volitvam, ker so se sedaj, ko so bili v svojih volivnih okrajih, imeli dovoljno prilike prepričati se o razpoloženju med volivci, ki je vse prej kot ugodno za nje. Med poslanci se prav mnogo razpravlja o policijskem sistemu, ki ga je uvedel Pribevič in se pod njegovim naslednikom Marinkovićem ni popolnoma nič izpremenil. Radi nasilnih metod tega režima vlada med prebivalstvom v vseh delih naše države veliko razburjenje. Radi mnogoterih znanih incidentov, ki so jih policijske in druge oblasti v zadnjem času zakrivila, bodo mnogi poslanci vložili interpelacije.

Bitoli po eksploziji

Bitolj, 24. aprila. (Izv.) Prebivalstvo, ki se je vsled katastrofe razbežalo, se je pričelo počasi vračati v mesto in popravljati, kolikor se da. Vzpostavljena je telefonska in brzojavna zveza. Z odkopavanjem še ni mogoče pričeti in zato se še vedno ne da točno vedeti obseg materialnih in človeških žrtev. Krivda je sedaj jasno dokazana, in sicer leži predvsem na slabi administrativni vojni upravi in malomarnosti vojnega in finančnega ministra. — General Franché d'Esperay je vladi poslal brzojavno sozljaje in prosil, da se sporoči tudi kralju.

OTVORITEV MOSTU V VERŽEJU.

Ljutomer, 24. aprila. (Izv.) Včeraj dopoldne se je pri Veržeju slovesno otvoril novi most preko Mure, ki bo vezal Prekmurje z Murskim poljem. Slovesnost se je izvršila po programu. Mariborski stolni dekan dr. Tomažič je blagoslovil most ter izpregovoril par prisrčnih besed v vspešno vernikov. Most je otvoril pokrajinski namestnik Ivan Hribar z domoljubnim govorom, Govoril je tudi minister za zgradbe Vukičević. Otvoritve sta se udeležila še minister Pucelj in general Maister.

Politični dogodki.

+ Shod SLS v Mirni peči. Včeraj dopoldne se je vršil v Mirni peči shod SLS. Poročal je posl. Ivan Stanovnik o političnem položaju, davčnih krivicah ter taktiki Jugoslov. klubac. Zborovalci so izrekli popolno zaupanje Jugosl. klubu, obsodili dr. Šusteršičevo brošuro ter se izjavili za enoten in discipliniran nastop proti vsemu nasprotnikom slovenskega ljudstva.

+ Zunanje posojilo zasigurano? V sobotni razpravi o zakonskem načrtu o proračunskih dvanajstinah, ki obsega tudi

določbe o najetju loterijskega notranjega posojila v znesku ene milijarde dinarjev, je bil stavljen predlog, da se paragrafi o tem posojilu enostavno črtajo. Zastopnik finančnega ministra dr. Marinković je s predlogom soglašal, na kar je finančni odbor res črtal paragrafe o najetju notranjega posojila. Finančni krogi si razlagajo ta neobičajni dogodek tako, da je najetje zunanjega ameriškega posojila v znesku 100 milijonov dolarjev gotova stvar, vsled česar je postalo najetje notranjega posojila za enkrat brezpredmetno. Finančni minister dr. Kumanudi ima baje nalog, zaključiti v Genovi z ameriškim bančnim sindikatom samo še končne podrobnosti o najetju posojila, ki je sicer že gotova stvar. Tudi nenadno dvigavanje jugoslovanske valute je v zvezi s pogajanjmi o najetju 100 milijonskega dolarskega posojila.

+ Muslimani in vlada. Kriza, povzročena vsled sklepa glavnega odbora jugoslovanske muslimanske organizacije, je na mrtvi točki. Prevladuje mnenje, da bo ostala dr. Karamehmedovičeva centralistična skupina v vladi, Nikola Pašić pa bi za ceno enega ministrskega stolca pritegnil še Beninovo zemljoradniško grupo.

+ Dr. Žerjav odstopil. Iz Belgrada poročajo, da je minister za socialno politiko dr. Gregor Žerjav podal ostavko iz zdravstvenih razlogov. Govori se pa, da je ostavka bolj formalna in je vlada ne bo sprejela.

Dnevni dogodki.

— Poročna darila. V listih beremo, kako posamezni okrajci, osobito na Štajerskem, tekmujejo s poročnimi darili. Za Ptujem prihaja Slovenjgrдец, čegar zastopniki so na posebni anketi sklenili, da poklonijo kralju Aleksandru kot poročno darilo krasno vprego za 4 konje s srebrnimi okovi. Lepa je patriotična požrtvovalnost, a še lepše bi bilo, ko bi od nje kaj imeli invalidi, zapuščeni otroci in drugi reveži.

— Mi namreč štedimo. Jugoslovanske cigaretno škatlje so sumljivo debele. Zato menda se imenujejo cigarete »ekstrac«. Ako pa vzameš nož in začneš preiskovati škatljico, boš naletel pod jugoslovansko etiketo najprej na bel papir, ki ovija škatljo. Ko odstraniš še tega, zagledaš pod njim stare avstrijske etikete iz za vojnega doba. Da bi škatlje ne šle v izgubo, jih je monopol prevlekel najprej z belim papirjem, nato pa še z jugoslovanskimi etiketami. Koliko je to monopol stalo, je stranska stvar, ker Jugoslovani sovražijo avstrijkanstvo, poleg tega pa še štedimo, štedimo...

— Državna borza dela. Pri vseh podružnicah »Drž. borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 9. do 15. aprila 1922 dela 206 moških in 250 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 288 moških in 267 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 48. — Promet od 1. januarja do 15. aprila 1922 izkazuje 9301 strank, in sicer 4206 delodajalcev in 5095 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1710. — Dela iščejo: viničarske družine, strojni in stavbni ključavničarji, kovači, krojači, šivilje, peki, mlinarji, mesarji, sedlarji, natakariji, natakarike, dninarji, dninarice, vzgojiteljice, pisarniške moči, vajenci, vaječke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, čevljarji, mizarji, zidarji, tesarji, strojni in stavbni ključavničarji, viničarji, viničarske družine, sodarji, črkostavci, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vaječke itd.

— Javno preklinjanje prepovedano. Pokrajinska uprava za Slovenijo je po na-

ročilu pravosodnega ministrstva odredila, da se javno preklinjanje, ki povroča zgrajanje ali pohujšanje, policijsko kaznuje in sicer po cesarski naredbi z dne 10. aprila 1854, št. 56. drž. zak.

— Novi občinski volilni red za Slovenijo je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani kot II. snopič Zbirke zakonov. Velja 4 Din, po pošti 25 para več.

— Izgnan iz naše države. Policijsko ravnateljstvo v Mariboru je dne 13. t. m. izgnalo iz Jugoslavije zobotehniko Emilia Niederdorferja iz Gradca.

— Vlom v Trebnjem. V noči od 20. na 21. t. m. so neznan storilec vlomili v kleparsko delavnico Ferdinanda Kmeta v Trebnjem in odnesli različno blago v skupni vrednosti 12.962 K. Osebi, ki je tatvine nujno sumljiva, je orožništvo na sledu.

Ljubljanski dogodki.

NEVAREN LOV ZA ZLOČINCEM.

Detektiv v smrtni nevarnosti.

V soboto zvečer se je na ljubljanskih ulicah odigral prizor, ki je dosedaj menda edini v analih ljubljanske kriminalistike in ki bi kmalu povzročil smrt enega najbolj nadarjenih ljubljanskih detektivov.

Precej pozno zvečer je že bilo, ko sta okolišni nadzornik Kurent in detektiv Podobnik pregledovala prenočišča v Koldvorski ulici, kjer se ponavadi shajajo razni temni elementi. V enem izmed teh sta zalotila nekega Rudolfa Skuka, ki se jima je zdel zelo sumljiv in sta ga vsled tega z njegovo spremljevalko Ano Petrovič vred aretirala in peljala na policijo. Rudolf Skuk je vzel seboj svojo prtljago, precej veliko košaro, manjši zavitek in dežnik. Med potjo je vse te stvari izročil Ani Petrovič, nato pa je pričel na vso moč bežati. Detektiv je prosil tri v bližini stoječe gospe, da pazijo na Ano Petrovič, sam pa jo je kolikor mogoče hitro vdrl za bežečim zločincem. Rudolf Skuk je bežal po Šlomskevi in Cigaretovi ulici na Dunajsko cesto, od tam pa proti južnemu kolodvoru. V bližini južnega kolodvora se je ozrl nazaj in ko je videl, da se mu je detektiv Podobnik že precej približal, je izvlekel samokres in oddal na detektiva Podobnika strel. V istem momentu se je detektiv Podobnik priklonil, kar mu je rešilo življenje. Kroglja je prestrelila klobuk in posnela lasne in malo kože. Da se Podobnik ni priklonil, bi ga zadela ravno v glavo in bil bi gotovo mrtev. Od kolodvora je vsled strele prihitel detektiv Petejan, proti kateremu je zločinec tudi oddal več strelcov, ne da bi ga zadel, nato pa izginil v nočni temi.

Rudolf Skuk je rojen l. 1890. pri Boštjanu in je bil že l. 1907. kaznovan na več mesecev ječe, ker je kot vajenec okra-

del svojega gospodarja Hlebca v Kranju. Radi raznih zločinov je bil pozneje zaprt v Lepoglavi na Hrvaškem, od koder pa je l. 1915. pobegnil.

Ij Šentjakovski krajevni odbor SLS ima danes zvečer ob pol osmih zelo važna sejo. Vsi odborniki in zaupniki se je gotovo udeležite!

Ij Sv. maša na Gradu. Danes, ko se bori sv. Jurij še z zimskim zmajem, se je brala v grajski kapelici ob osmih zjutraj sv. maša. Lična kapelica je bila polna ljudi. Ko so odhajali, je prevladovala v vseh ena sama želja: naj bi končno zmagal sv. Jurij zmaja, ki danes tako mrzlo piha preko Ljubljane.

Ij Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo 26. aprila t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dneвно od 18. do 20. ure informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritličje, desno.

Ij Prijet falziifikator. Včeraj ob približno 12. uri je bilo policijsko ravnateljstvo obveščeno od policije v Prijedoru v Bosni, da je od tam pobegnil trgovec Maša Omičlinovič, ki je razširjal ponarejene 1000 lirske bankovce. Ljubljanska policija je takoj odredila vse potrebne korake, ki so se izkazali kot zelo umestni. Že ob 14. uri je namreč detektiv Podobnik, ki se je še prejšnjo noč nahajal v smrtni nevarnosti, prijel tega trgovca. Pri njem so našli še en ponarejen 1000 lirski bankovec in čez 8000 dinarjev v gotovini. Detektiv Podobnik za služni prav gotovo največjo pohvalo in seveda tudi nagrado.

Ij Tatvina na postaji. V noči od 19. na 20. t. m. je bila ukradena na južni postaji v Ljubljani vreča, v kateri je bilo 60 kg riža. Tatu še niso dobili.

Naša društva.

d Ljudski oder. V nedeljo 30. aprila 1922 vprizori Ljudski oder dve komediji: »Kdor drugemu jamo koplje« in »Umor v Florjanski ulici«.

Izdaja konzorcij »Novega Casa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Obvestilo.

Tem potom obveščamo vse zadrage ter ostale naše odjemalce in dobavitelje, da g. Janko Grampovčan od 20. aprila t. l. ni več v naši službi, vsled česar tudi ni več opravičen ne nastopati, ne sklepati kupčij v našem imenu.

Ljubljana, dne 22. aprila 1922.

Gospodarska zveza r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Tovariši!

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

Novi čas?

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika? Delujte neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako kočo!

Prazne vreče in zaboje

vsake velikosti ima naprodaj v raznih svojih prodajalnah

I. delavsko konzumno društvo

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Prazne sode od masti, olja in petroleja

se dobi v vseh naših prodajalnah.

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Pa zbogom, Mac! Saj nič ne de, če nocoj ni mogoče, a jutri ne poznam nobene milosti — ali slišiš?

»Da, slišim! Jutri gotovo. Lahko noč, Maud!«

Pozneje se je često dogajalo, da se Lionu ni posrečilo, da bi ga priklical k aparatu, ker mu nikakor ni mogoče priti.

In Maud je nesrečna in jezna vrgla slušalo od sebe ter se borila s solzami.

Zvečer je čitala. Prečitala je cele knjižnice. A kmalu je našla, da knjige povečini samo lažejo. No, my dear — ne, moja draga, življenje je bilo čisto drugačno. Včasih pa je naletela na knjigo, ki je njeno bol v vsem obsegu potrjala. Nesrečna, s solzami v očeh je tavala po praznih, tihih sobah. Slednjič je prišla na veliko misel, da bi sama pisala knjigo. Čisto svoje vrste knjigo — in z njo presenelita Maca! Misel jo je omamljala. Celo popoldne je slikala po meslu, da bi našla knjigo, kakršno je nosila v mislih. Slednjič je našla, kar je želela. Bil je dnevnik, vezan v aligatorjevo s finim rumenkastim papirjem.

Takoj po obedu se je lotila pisanja. Na prvo stran je napisala:

»Življenje moje male hčerke Edith in kaj je rekla. Napisala njena mati Maud.«

»Bog naj jo čuva, sladko Edith,« je napisala na drugi list. Na tretjem je začela:

»To begin with my sweet little daughter was

born... — Da začnem. Moja mala sladka hčerka je bila rojena...«

Knjigo naj bi prejel Mac o Božiču. Delo jo je navduševalo ter pregnalo marsikateri samotni večer. Vsako malenkost iz življenja svoje hčerke je vestno napisala. Vsak smešljubki izrek in vsako naivno in modro vprašanje, opazko in nazor svojega otroka. Včasih je tudi zašla ter se izgubila v svojih lastnih skrbeh in mislih.

Zivela je v pričakovanju od nedelje do nedelje, da jo Mac obišče. Nedelje so bile zanjo praznik. Okrasila je hišo, sestavila poseben jedilni list, ki naj bi Maca odškodil za ves teden. Toda včasih Mac tudi v nedeljo ni mogel priti.

Neko nedeljo je bil nenadoma poklican v jeklarne v Buffalo. In drugo nedeljo je pripeljal s seboj gospoda Schlosserja, načelnika gradišča na Bermudi, v Bronx in Maud ni imela prav nič od obiska, kajti oba sta ves dan prečetavala tehnična vprašanja.

Nato pa se je Maud neko popoldne pojavila ob nenavadni uri v sindikatovi palači ter velela Lionu, naj pokliče Maca, ker hoče takoj govoriti z njim.

Čakala je v jedilnici, ki je bila lik ob Macovi pisarni, ter slišala hropče, zagručen glas, ki je imenoval celo rešto bank zapored.

— Manhattan — Morgan Co. — Sherman —

Na glasu je spoznala S. Woolfa, ki ga ni mogla. Namah je prekinil in Mac je zaklical:

»Takoj, reci takoj, Lion!«

Lion je vstopil ter šepetaje sporočil.

»Jaz ne morem čakati, Lion!«

Kitajec je pomežiknil v zadregi ter neslišno oddrsel.

Takoj nalo je vslopil Mac ves raznet od dela in najboljše volje.

Našel je Maud, ki je liščala obraz v žepni robec in krčevilo plakala.

»Maud?« je vprašal preplašen. »Kaj je? Nekaj z Edith?«

Maud je še huje zahlipala. Edith! Edith! Na njo pa še mislil ni. Ali ni mogoče, da je nji kaj? Njene rame so se sresale v joku.

»Jaz kratko malo ne zdržim več!« je vzkliknila ter še tesneje zagrebala svoje lice v robec. In plakala je vedno glasneje. In ni mogla prenehati, kakor če otrok začne jokati. Vsa njena jeza in žalost je morala na dan.

Mac je nekaj časa stal, ne da bi si vedel pomagati. Nato se je dotaknil njene rame in dejal: »Nehaj vendar, Maud, jaz ne morem za to, če nama je Schlosser pokvaril nedeljo. Prišel je s svoje postaje in ni smel ostati dalje nego dva dni.«

»Saj ni to. Ta nedelja —! Včeraj pa je bil rojstni dan Edith... čakala sem... mislila sem...«

»Rojstni dan Edith?« je vprašal Allan v zadregi.

»Da. Ti si pozabil nanj!«

In Mac je stal osramočen pred njo. »Kako je to mogoče?« je dejal. »Se predvečerajšnjim sem mislil na to!« Čez hip je nadaljeval: »Poslušaj, mala Maud, jaz moram na toliko misliti te dni; saj je to samo, dokler se prav ne začne...«

Maud je na le besede planila po koncu, udarila z nogo ob lta ter mu od jeze vsa zaripla pogledala v oči in solze so ji polzele po licu.

(Dalje.)